

02.09.2024

Asia/10

§ 504

V 25.9.2024, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite keskustan elävöittämisestä lapsille, nuorille ja perheille

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Shawn Huffin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 28.02.2024 Pasanen Amanda Vetovoimainen keskusta lapsille, nuorille ja perheille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vihreiden valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoihin ja toteaa, että kantakaupungin kaupunkitilan kokonaisvaltainen tarkastelu lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta on tärkeää keskustan elävöittämiseksi. Niin puistojen, katujen, kulttuurilaitosten kuin ulkoliikuntapaikkojen on oltava esteettä-

miä ja viihtyisiä. Kaupunki on ottanut käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin, jolla toteutetaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja lainsäädännön edellyttämää lapsen edun arviointia. Kaupunkiympäristö ja keskusta, jossa lapset ja nuoret viihtyvät, on ympäristö, jossa kaikki viihtyvät.

Kaupunkiympäristön toimiala jatkaa työtään elämyksellisen leikkipuiston tai -paikan toteuttamiseksi keskusta. Samalla toimiala jatkaa usean puiston peruskorjausten suunnittelua ja toteuttamista, joiden yhteydessä niissä sijaitsevia leikkipaikkoja ja -puistoja kunnostetaan. Myös uusien leikkipaikkojen toteuttamista jatketaan. Lisäksi toimiala edistää käveltävää kaupunkitilaa, joka tukee lasten ja nuorten turvallista liikkumista sekä luo paikkoja pysähtyä, oleilla ja leikkiä.

Kaupunginhallitus kannustaa kaupunkiympäristön sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialoja tekemään yhdessä töitä esimerkiksi Annantalon edustan Annanpuistikon saamiseksi paremmin lasten, nuorten ja perheiden käyttöön, jolloin myös Annantalon toiminta voisi laajeta sisätiloista ulkoalueille.

Jotta lapset, nuoret ja perheet tulisivat jatkossa paremmin huomioituiksi, on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän eri toimintojen sijoittamista lähemmäksi sekä panostettava osallistamiseen, jotta lasten, nuorten ja perheiden tarpeet ja toiveet tulisivat kuulluiksi. Kaupunginhallitus kannattaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ehdotusta kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyöryhmälle ([HELY-ryhmä](#)) annettavasta toimeksiannosta tuottaa konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otettu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 28.02.2024 Pasanen Amanda Vetovoimainen keskusta lapsille, nuorille ja perheille

Muutoksenhaku

02.09.2024

Asia/10

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

HELY-työryhmä

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2024 § 349

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin vihreän valtuustoryhmän aloitteessa esitetään, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Aloitteen mukaan osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Ryhmäaloite on kaupunkiympäristön toimialan tavoitteiden ja strategisten painopisteiden mukainen. Tarve elämyksellisen leikkipuiston tai -paikan toteuttamisesta on tunnistettu, ja sille tullaan etsimään paikka keskustasta.

Lausunto on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kesken sekä yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Lapset ja kaupungin julkinen ulkotila

Kantakaupungin vetovoima koostuu tiiviin rakenteen urbaanista toiminnallisesta monipuolisuudesta ja laadusta, elävästä katutasosta kivijalkoiseen, julkisista tiloista, kaikille avoimista aukioista ja puistoista sekä viihtyisistä rannoista.

Lasten näkökulmasta leikkivälineiden rinnalla kaupunkitilassa voi myös olla kaupunkitaidetta, kiinnostavia elementtejä ja yksityiskohtia: sekä materiaaleja ja värejä, jotka kannustavat leikkisyyteen ja samalla kaikenikäisiä ihmisiä käyttämään kaupunkitilaa. Hyviä esimerkkejä ovat Amos Rexin kummut, joiden luona lapset ja nuoret viihtyvät tai kesäkatukokeilut, joiden yhteydessä on tuotu leikkimistä ja lasten oleskelua tukevia elementtejä kaupunkitilaan. Kulttuurikeskusten, kuten Annantalon, ympäristöjen, aukoiden ja puistojen kehittämisessä on myös hyviä mahdollisuuksia elävöittää kaupunkitilaa yhteistyössä eri toimialojen kesken.

Keskustan elinvoimaprojektissa panostetaan käveltävään, turvalliseen ja viihtyisään kaupunkitilaan. Kävelyn edistäminen on nostettu keskustan strategiseksi vetovoimatekijäksi, ja se on huomioitu myös keskustavisiossa ja Helsingin kävelyn edistämishjelmassa. Käveltävyyden kehittäminen tukee lasten ja nuorten turvallista liikkumista, se luo paikkoja pysähtyä, oleilla ja leikkiä, sekä seurata mitä kaikkea kiinnostavaa ympäristössä tapahtuu. Tällainen kaupunkitila tukee myös leikkipaikkojen ja -puistojen sekä harrastuspaikkojen ulkopuolella lasten ja nuorten hyvää arkea.

Maankäytön keskustavisiossa vuodelta 2021 kehittämisen periaatteina on nostettu esille esimerkiksi seuraavia lasten ja nuorten sekä perheiden viihtyisyyttä tukevia suuntaviivoja: kaikki ovat tervetulleita keskustaan, keskusta on silmäkorkeudelta elävä, katutilan käyttöä priorisoidaan, keskustasta löytyy tapahtumapaikkoja ja keskustan kulttuurikeskittymää vahvistetaan. Kaavoituksella pyritään edistämään monipuolisia ja kaikille saavutettavia tiloja keskustassa.

Makasiinirannan alueelle on suunnitteilla sekä arkkitehtuuri- ja design-museo että uusi leikkipaikka. Rantaan osoitetaan leikkipaikka siten, että sen vieressä on mahdollisuus istuskella sekä kahvilaterassilla että penkeillä. Suunnitteluperiaatteet asettavat tavoitteeksi suunnitella ja rakentaa ulkotilat eri käyttäjäryhmiä varten laadukkaiksi ja viihtyisiksi. Makasiinirantaan saadaan uutta julkista rantaa. Tavoitteena on tehdä siitä toiminnallisesti monimuotoista sovitettuna alueen kulttuurihistorialliseen arvoon ja muihin vaatimuksiin.

Kaupunkiympäristölautakunnan 7.5.2024 hyväksymässä Helsingin uudessa arkkitehtuuriohjelmassa linjataan, että Helsingissä edistetään myös lapsilähtöistä kaupunkisuunnittelua.

Keskustan kehittämisessä tehdään yhteistyötä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Keskustassa on useita kaupungin toimijoita. Osana keskustan elävöittämistä ja kehittämistä vetovoimaisemmaksi tulee toimialojen tehdä tiivistä yhteistyötä ja edelleen kehittää koordinaatio- ja toimintamalleja nykyisiä selkeämmiksi.

Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoita aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähemmäksi, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti. Keskustaan tulevan uuden leikkialueen sijaintia harkitaan jonkin jo olemassa olevan tai tulevan lapsia, nuoria ja perheitä palvelevan toimintopaikan tai -pisteen läheisyyteen.

Leikkipuistot ja viheralueet

Keskustassa ja sen lähialueilla on käynnissä tai käynnistymässä useita peruskorjauksia, joiden yhteydessä myös leikkipaikkoja ja -puistoja kunnostetaan. Näitä ovat esimerkiksi Kaisaniemenpuisto, Hesperianpuisto, Hesperian esplanadilla sijaitseva Taivallahden leikkipuisto, Töölönlahdenpuisto ja Sibeliuksenpuisto. Puistojen kunnostukset parantavat lasten, nuorten ja perheiden palveluja. Keskustan alueella käynnissä olevien ja käynnistyvien puistojen ja niihin liittyvien leikkipaikkojen peruskorjaushankkeiden lisäksi alueen asemakaavahankkeissa tutkitaan uuden, laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan. Myös Töölönlahden pohjoispuolella sijaitsevia alueita tarkastellaan uuden leikkiin varattavien paikkojen ja alueiden näkökulmasta.

Meneillään olevassa Töölönlahdenpuiston idea- ja konseptisuunnitelmassa haetaan laajasti yhteisiä tavoitteita Töölönlahdenpuiston suunnitteluun ja siihen, millainen puisto on tulevaisuudessa. Töölönlahdella korostuvat ympäristön ja luonnon merkitys sekä vehreyden lisääminen. Tämä edistää osaltaan lasten, nuorten ja perheiden viihtymistä keskustassa. Idea- ja konseptisuunnitelman valmistuu kesällä 2024. Tämän jälkeen alkaa varsinainen puistosuunnittelu. Nopeina toimenpiteinä keksiksi 2024 ja 2025 Töölönlahdenpuistoon lisätään kasvillisuutta ja uusia toimintapaikkoja. Puistoon tulee väliaikainen hiekka- ja vesileikkipiste.

Teemaleikkipuistot osana verkostoa: pilottikohde valmisteilla

Teema-ajattelua on hyödynnetty Helsingin mittavassa, noin 230 leikki-
paikan ja lähes 70 leikkipuiston verkostossa aiemminkin.

Uusia leikkipuistotoja perustetaan harvakseltaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää ja vastaa leikkipuistojen ohjatusta toiminnasta, ja kaupunkiympäristön toimialan tehtäviin kuuluvat sekä leikkipuiston rakennusten että leikki- ja pelialueiden ja muun ympäristön suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito. Uusia leikkipaikkoja on toteutettu viime aikoina uusien asuinalueiden puistoihin. Joka vuosi kunnostetaan useita leikkipuistoja ja -paikkoja, ja tulevaisuudessa teemallisuus otetaan Helsingissä entistä kokonaisvaltaisemmin osaksi leikkialueiden suunnittelukäytäntöjä.

Vuonna 2022 määriteltiin Helsingin leikkipalveluverkoston tavoitetila. Tavoitteena on täydentää verkostoa joko kehittämällä tai rakentamalla kaupunkiin noin kymmenen teemaleikkipuistoa tai -leikkipaikkaa, joissa jokaisella on oma leikkiin innostavaa teemansa. Se näkyy leikkivälineiden valinnassa ja alueen suunnittelussa.

Kaupunkiympäristön toimiala käynnisti tänä vuonna teemaleikkiverkoston tarkemman suunnittelun osana leikin palveluverkoston kehittämistä. Tämä työ valmistuu ensi syksynä. Työssä määritellään periaatteet koko kaupungin laajuiselle ja tasapuoliselle teemaleikin verkostolle. Koko kaupungin kattavan verkoston suunnittelussa tarkastellaan myös Helsinkiin jo rakennettuja teemallisia leikkipaikkoja ja -puistoja.

Teemaleikkipuistojen ja -paikkojen verkostotarkastelussa otetaan huomioon, että teemaleikkipuistot vaativat ylimääräistä resursointia, kuten esimerkiksi erikoisleikkivälineitä, osallisuusprosesseja, sekä teeman näkymistä puiston toiminnoissa.

Ensimmäinen uuden teemaleikkipuiston konseptin mukainen leikkipuisto valmistuu syksyllä 2024, kun Helsingin leikkipuistot täyttävät 110 vuotta. Tietokoneiteemainen leikkipuisto Ruoholahti on suunniteltu yhteistyössä kirjailija, kuvittaja Linda Liukkaan ja maisema-arkkitehtitoimisto Näkymän kanssa. Puiston uniikkien leikkivälineiden toteuttajaksi valikoitui tanskalainen palkittu leikkivälinevalmistaja Monstrum.

Leikkipuisto Ruoholahti palvelee lasten lisäksi eri ikäisiä käyttäjiä. Se on julkisilla liikennevälineillä sujuvasti saavutettava kohde, jonne voi tulla tutustumaan tietokoneiden toimintaperiaatteisiin leikin avulla. Puiston suunnittelussa osallistettiin lapsiperheitä ja käyttäjiä useissa kohdin. Suunnittelun aikana järjestettiin verkkokysely kolmella kielellä, ja vastauksia saatiin 130. Suunnittelun aikana järjestettiin useita työpajoja leikkipuiston henkilökunnan ja lähikoulujen oppilaiden kanssa. Näin saatuja oppeja ja kokemusta hyödynnetään myös jatkossa suunniteltaessa leikkipuistoja.

Osallisuus suunnittelussa

Lapsilähtöisyyttä ja lasten osallisuuden vahvistamista osana Helsingin suunnittelua edistetään tällä hetkellä useissa kaupunkitasoisissa rakenteissa.

Helsingin kaupunki hakee parhaillaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustusta (LYK). Haussa ovat mukana kaikki kaupungin toimialat ja kaupunginkanslia. Keskeisessä roolissa LYK-työssä on lasten osallisuuden toteutuminen. Helsinki edistää kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten huomioon ottamista kaupungin toiminnassa ja kaupunkiympäristön suunnittelussa.

Helsinki kehittää käyttäjälähtöisen suunnittelun placemaking-mallia. Viimeksi on keskitytty kaupunki-uudistusalueiden julkisiin ulkotiloihin. Kaupunki on käynnistänyt yhdessä lasten ja nuorten kanssa useam-

man kaupunkitilan viihtyisyyttä parantavan kokeilun, jotka pohjaavat lasten ja nuorten kaupunkitilatutkimukseen.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistynyt Kävelyn edistämishjelman (KH 14.3.2022) yhtenä toimenpiteenä Käveltävien katutilojen suunnitteluohjeen laatiminen, jossa edistetään julkisten tilojen tasa-arvoista avautumista esimerkiksi nuorille suunnitelluilla oleskelupaikoilla. Lautakunta kehotti huomioimaan suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaisesti sen, että julkisiin ulkotiloihin on luotava myös erityisesti nuorille suunnattuja, houkuttelevia paikkoja kohdata ja viettää aikaa maksutta.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Amanda Pasanen: Lisätään lausuntoehdotukseen: "Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistynyt Kävelyn edistämishjelman (KH 14.3.2022) yhtenä toimenpiteenä Käveltävien katutilojen suunnitteluohjeen laatiminen, jossa edistetään julkisten tilojen tasa-arvoista avautumista esimerkiksi nuorille suunnitelluilla oleskelupaikoilla. Lautakunta kehottaa huomioimaan suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaisesti sen, että julkisiin ulkotiloihin on luotava myös erityisesti nuorille suunnattuja, houkuttelevia paikkoja kohdata ja viettää aikaa maksutta."

Kannattaja: Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Amanda Pasanen: Muutetaan lausuntoehdotuksen 13 kappaleen virke: "Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoita aiempaa enemmän ulkoliikuntapaikkojen ja leikkialueiden sijoittamisesta lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti."

Muotoon: "Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoita aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti."

Kannattaja: Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövähti, johtava maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.06.2024 § 80

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuravan lausunnon:

Helsingin vihreä valtuustoryhmä esittää, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on erinomaiset valmiudet olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi sekä leikkipuiston ja mahdollisten muiden ideoiden toteuttamiseksi yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toivookin aloitteen etenevän konkreettisiin toimenpiteisiin hyvässä yhteistyössä kaupunkiympäristölautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että valtuustokauden alussa asetulle Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyöryhmä ydin-keskustan elinvoiman vahvistamiseksi -työryhmälle (HELY-ryhmä) annetaan toimeksiantona miettiä tarkempia konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Lisäksi lautakunta ehdottaa pitkäjänteisemmän suunnitelman toteuttamista lasten, nuorten ja perheiden huomioimiseksi osana keskustan kehittämisen suunnittelua.

Kaupungin toiminnan ja vastuiden osalta aloitteessa esitetty selvitys laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamisesta keskustaan kuuluu kaupunkiympäristölautakunnalle, joka antaa aloitteesta oman lausuntonsa.

Lapset, nuoret ja perheet kohderyhmänä keskusta-alueella

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa aloitteessa esiin nostetun lapsiperheille suunnattujen elämysten ja kysynnän tarpeen ja toteaa, että keskustan vetovoimaisuuden lisäämisessä on sisällöllisesti ja toiminnallisesti useita näkökulmia ja ulottuvuuksia. Siten lasten, nuorten

ja perheiden osalta on ensiarvoisen tärkeää ja rauhassa pohdittava, miten heidän toiveensa ja tarpeet tulevat aidosti kuulluiksi ja huomioiduiksi. Osana Lapsiystävällinen kunta -työtä lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmän toimesta on tuotettu kaupungin yhteinen suunnittelutyökalu, joka on tukena lasten ja nuorten kuulemisessa ja lapsiystävällisessä palautteenkeruussa. Lisäksi osana Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä otetaan laajemmin käyttöön lapsivaikutusten arviointi, jolla toteutetaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja lainsäädännön edellyttämää lapsen edun arviointia.

Keskustan ja muidenkin alueiden ja toimintojen kehittämisessä on olennaista huomioida eri-ikäiset lapset, mikä edesauttaa kohdentamaan palveluita ja toimenpiteitä entistä tarkemmin kohderyhmien tarpeisiin. Nämä voivat olla melko pieniä ja yksinkertaisiakin asioita, kuten eväs- ja wc-tiloja, mutta sellaisia, joilla on merkitystä heidän kokemukseensa tilasta ja siellä viihtymisestä. Esimeriksi osana Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä on selvitetty alle kouluikäisten, 7–12-vuotiaiden, 13–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden näkemyksiä muun muassa siitä, mitä heidän näkemysten mukaan tulisi kotikunnassa kehittää. Lisäksi on kysytty, mitä tarpeita ja toiveita eri ikäisillä ja taustoista tulevilla lapsilla on. Osana suunnittelu- ja kehittämishankkeita on siis hyvä huomioida jo olemassa oleva tieto, jota voidaan rikastuttaa tapauskohtaisilla tarkentavilla lisätiedoilla.

Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa, että keskusta-alueen kehittämisessä nuoret tulee huomioida omana kohderyhmänä. Tällä hetkellä on tunnistettu, että nuoret viihtyvät kauppakeskukissa ja erityisesti aikuistuvat nuoret itäisessä kantakaupungissa, eikä keskusta-alueella ole nuorille vetovoimaisia paikkoja taikka alueita Oodilla lukuun ottamatta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että keskusta-alueella tulisi olla nuorille tarjolla toiminnallisempia tiloja, niin sisällä kuin ulkona, jossa nuoret voisivat enemmän toimia omaehtoisesti. Lisäksi keskusta-alueella voisi järjestää enemmän nimenomaan nuorille kohdennettuja tapahtumia, jotka toisivat nuoria keskustaan.

Keskusta-alueen infrarakentamisen kehittäminen keskustan elävöittämiseksi

Keskustaa tarkasteltaessa ja kehitettäessä on hyvä huomioida ja tunnistaa keskusta kaikkien helsinkiläisten alueeksi. Parhaimmillaan keskusta tuo ihmisiä yhteen alueista ja taustoista riippumatta ja siten osaltaan ennaltaehkäisee segregatiota. Esimerkiksi keskustakirjasto Oodilla on tärkeä rooli nimenomaan kaikkia helsinkiläisiä yhteen tuovana paikkana, minkä vahvistaa sen käyntikertojen tämänhetkinen noin kahdeksan prosentin kasvu edelliseen vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuonna 2023 Oodi keräsi yhteensä 2 477 668 käyntikertaa. Kirjastot ovat avoinna kaikille ja tämän viestin vahvistaminen esimerkiksi eri

kohderyhmien, kuten lasten, nuorten ja perheiden, tilankäyttötarpeita huomioimalla on kirjastopalveluille olennainen ja tärkeä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi 12.3.2024, § 33 Rikhardinkadun kirjaston tarveselvityksen, jossa todettiin, että hankkeessa tavoitellaan tilallisesti elämyksellistä kirjastoa, joka houkuttelee toiminnallaan ja palveluillaan kaikkia kaupunkilaisia, yhteistyökumppaneita ja kauempaakin tulevia vierailijoita. Hankkeessa laajennetaan erityisesti perheitä, lapsia ja nuoria palvelevien tilojen pinta-alaa ja huomioidaan paremmin heidän erikoistarpeensa. Kirjastossa halutaan myös tarjota enemmän tilaa lapsiperheiden palveluun. Kohderyhmää on osallistettu ja tarkoitus on kuulla heitä peruskorjaushankkeen edetessäkin.

Rikhardinkadunkirjastoa yhdessä Annantalon ja Oodin kanssa suunnitellaan toisiaan täydentäviksi, mikä mahdollistaa niiden hyödyntämisen alustana lasten ja nuorten palveluiden ekosysteemin toimijoille. Keskustassa sijaitseva lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo tavoittaa merkittävästi helsinkiläisiä ja on vakiinnuttanut paikkansa lapsiperheiden kulttuurin keskuksena. Vuonna 2023 Annantalo keräsi yhteensä 117 383 käyntikertaa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että Annantalon etupiha-alue, Annanpuistikkoa, tulisi hyödyntää paremmin lasten, nuorten ja perheiden käyttöön, vastaten myös aloitteessa nostettuun toiveeseen toiminnan laajentamisesta sisätiloista ulkoalueille. Annantalon perusparannuskorjaus on tämänhetkisessä investointiohjelmassa aikataulutettu vuosille 2030–2032, mikä viimeistään mahdollistaisi tämän kaltaisten suunnitelmien toteuttamisen. Vastaavia mahdollisuuksia olisi Tori-korttelissa esimerkiksi kaupunginmuseon taikka kaupungintalon sisäpihoilla. Erityisesti kaupunginmuseon sisäpihan toiminnallisuutta toivottaisiin parannettavan lapsiperheet huomioiden toteuttamalla esimerkiksi placemaking-hanke yhdessä kaupunkiympäristötoimialan kanssa. Kaupunginmuseon Aleksanterinkadun toimipisteen käyntikerrat ovat kasvaneet noin kaksi prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ja vuonna 2023 se keräsi yhteensä 313 071 käyntikertaa.

Ryhmäaloitteessa esiin nostettu suunnitelma Töölönlahden puiston uudistamisesta ja ehdotus sen yhteydessä toteuttavasta vetovoimaisesta leikkipuistosta kuuluu kaupunkiympäristölautakunnan hallintaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Töölönlahden puiston kehittämisessä tulee huomioida sen luontoarvot sekä kulttuurihistoriallinen arvo, jonka osalta kaupunginmuseo on mielellään mukana suunnittelun eri vaiheissa toteuttaen perustehtävänsä helsinkiläisen kulttuuriympäristön vaalijana. Tämänhetkisissä idea- ja konseptisuunnitelmissa korostuvat laatu ja elämyksellisyys, minkä lisäksi suunnittelussa mukana olevat toimijat tukevat vahvasti sitä, että alueesta tulee vetovoimainen paikka nimenomaan erityisesti lapsille, nuorille ja perheille. Kulttuurin ja

vapaa-ajan toimialan alueelle sijoittuvat toimijat, kuten keskustakirjasto Oodi sekä kaupungin sidosryhmät, kuten alueen taide- ja kulttuurilaitokset ovat mukana suunnittelutyössä, jolla tähdätään alueen elävöittämiseen.

Aloitteessa nostettu ajatus ulkoliikuntapaikkojen ja lasten leikkipuistojen sijoittamisesta lähekkäin siten, että lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaisesti on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkökulmasta kannatettava. Suunnittelussa tulee huomioida turvallisuusmääräykset, jonka osana pitää huomioida muun muassa leikkipaikkojen ja liikuntapaikkojen välinen riittävä turvaetäisyys. Lisäksi on hyvä todeta, että erityisesti keskusta-alueelle sijoittuu useita kaupungin toimijoita ja toimintoja ja siten osana keskustan elävöittämistä ja kehittämistä vetovoimaisemmaksi on olennaista tehdä tiivistä yhteistyötä toimialojen kesken ja kehittää yhteistyön koordinaatio- ja toimintamalleja nykyistä selkeämmiksi. Esimerkiksi kulttuurin ja vapaa-ajan liikuntapalvelukokonaisuuden sekä kaupunkiympäristötoimialan välillä puistossa sijaitsevien ulkoliikuntapaikkojen, kuten ulkokuntosalien ja kenttien, ylläpidon osalta tehdään jo yhteistyötä, mutta samanaikaisesti tarpeiden ja toiveiden lisääntyessä yhteistyön kehittäminen ja selkeyttäminen olisi perusteltua niin kaupungin kuin kaupunkilaistenkin näkökulmasta. Samoin toimialan sisäiset synergiaedut tulee huomioida, kuten esimerkiksi kirjaston rooli liikuntavälineiden lainaajana, mikä mahdollistaa kaikkien mahdollisuudet pelata ja harrastaa lähialueiden liikunta- ja ulkoilupaikoilla. Yleisestikin kaupungin palveluja tulisi toteuttaa mahdollisuuksien mukaan siten, että ne tukisivat ja täydentäisivät toisiaan tarjoten kaupunkilaisille mutkattoman asiakas- ja palvelupolun. Siten esimerkiksi mahdollisen keskustaan suunniteltavan leikkipuiston sijaintia tulisi harkita sijoitettavan jonkin jo olemassa olevan lapsille, nuorille ja perheille toimivan toimipisteen läheisyyteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että erilaisten pallokenttien lisääminen keskusta-alueella on perusteltua, sillä ne lisäävät mahdollisuuksia omaehtoisen liikunnan harrastamiselle. Koripallokenttiä taikka vastaavia kenttiä keskusta-alueella on esimerkiksi Oodin edessä sekä Baanan eteläpäätyyn rakennettava uusi katukoripallokenttä, jotka molemmat ovat kaupunkiympäristötoimialan vastuulla, ja joiden toimivuutta tulee pohtia toimialojen yhteistyönä. Mahdollisten keskustaan suunniteltavien liikunnallisten toimintojen lisäämiseksi tulee hyödyntää kaupungin lähiliikuntapaikka- ja skeittipaikkaohjelmia, jotka on laadittu vuosille 2022–2032.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että mahdollisten uusien ulkokuntosalien toteuttamista keskustaan on todellisen käyttäjätarpeen näkökulmasta syytä harkita. Töölönlahdelle Linnunlaulun läheisyyteen aletaan rakentaa uutta ulkokuntosalia kesällä 2024, minkä lisäksi kah-

den muun Töölönlahdelle sijoittuvan ulkokuntosalin suunnittelu on käynnissä. Laajemmalla keskusta-alueelta löytyy ulkokuntosali Hieta-
lahden uimarannalta sekä Kaisaniemenrannasta. Lisäksi OmaStadi
2024 kierroksella toteutetaan 1–2 uutta ulkokuntosalia tai laajennetaan
nykyisiä ulkokuntosaleja eteläisen suurpiirin alueella. Pingiksen pelaa-
mista voidaan helpottaa sijoittamalla pingispöytiä siten, että pingisväli-
neitä on mahdollista käydä lainaamassa läheisestä kirjastosta tai vas-
taavasta paikasta. Lähiliikuntapaikkaohjelmassa keskustan alueita Töö-
lää lukuun ottamatta ei ole tunnistettu nykyisen lähiliikuntapaikkaver-
koston katvealueina.

Lausunnossa korostetaan myös turvallisen, viihtyisän ja leikkiin kutsu-
van kävely-ympäristön tärkeyttä lapsille. Kaupungin strategiassa 2021–
2025 kävelyn edistäminen on nostettu tärkeäksi keskustan vetovoima-
tekijäksi ja se on huomioitu myös keskustavisiossa sekä Helsingin en-
simmäisessä kävelyn edistämishjelmassa. Toimenpiteiden toteutta-
misvastuu on myös kaupunkiympäristötoimialalla, mutta kulttuurin ja
vapaa-ajan toimiala edesauttaa omalla asiantuntemuksellaan kaupun-
kiympäristön kehittymistä arki- ja hyötyliikkumista edistävään suuntaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että osana kävelykeskustan
laajentamista ja muutenkin kävely-ympäristön kehittämisessä on tärke-
ää huomioida lapset, nuoret ja perheet. Suunnittelussa olisi hyvä hu-
mioida ympäristön mahdollisuudet kaikenikäisten leikkiin ja fyysiseen
aktiivisuuteen kannustamiseksi. Yksittäisenä onnistuneena esimerkkinä
tällaisesta on keskustassa Amos Rexin yhteydessä olevat kumpareet,
jotka keräävät kaiken ikäisiä kiipeilemään. Samoin kävelymatkat ja -
etäisyydet tulisi nähdä mahdollisuuksina lisätä arkiliikkumista. Keskus-
ta-alueen kehittäminen elämykselliseksi ja kokemukselliseksi ympäris-
töksi palvelisi laajempaakin joukkoa, esimerkiksi matkailijoita ja turisteja
tarjoten heille kokemuksia kaupunkitilassa. Lisäksi osana kävely-
ympäristön kehittämistä on tärkeä huomioida esteettömyys ja saavutet-
tavuus, jotka palvelevat myös lapsiperheitä.

Huhtikuussa 2024 käynnistettiin uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon
suunnittelukilpailu ja museon tuleva uudisrakennus tarjoaa houkuttele-
van kohteen myös lapsiperheille osana Helsingin merellistä julkisivua
Makasiinirannassa. Museo asettuu osaksi uutta eteläistä kaupunkia
kiertävää rantareittiä ja tarjoaa mahdollisuuden sekä kävelykeskustan
laajentamiseen, että myös tapahtumallisuuden kehittämiseen ulkotilas-
sa.

Keskusta-alueen kulttuuri-, taide- ja tapahtumatuotannon kehittäminen keskustan
elävöittämiseksi

Infrarakentamisen lisäksi tapahtumilla on merkittävä vaikutus virtojen suuntaamiseksi keskustaan. Keskusta-alue tarjoaa tälläkin hetkellä useita paikkoja järjestää ja toteuttaa erilaisia tapahtumia eri-ikäisille, minkä lisäksi Töölönlahden puistolle valmisteilla oleva idea- ja konseptisuunnitelma sekä peruskorjauksessa oleva Kaisaniemen puisto valmistuessaan edistävät ydinkeskustan tapahtuma-aluejärjestämistä monimuotoisille ja -kokoisille tapahtumille. Lisäksi kaupunkiympäristötoimiala on tehnyt suunnitelman tapahtumainfran parantamiseksi usealla keskusta-alueen torilla ja aukiolla, kuten Senaatintorilla, Narinkkatorilla, Kasarmitorilla sekä Kauppatorilla ja Mantan alueella Kukkatorilla. Työtä on tehty yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelukokonaisuuden sekä kaupunginkanslian elinkeino- ja viestintäosaston kanssa.

Aloitteessa on todettu keskustan omaleimaisuuden ja kiinnostavuuden lisäämisen olevan tärkeitä tekijöitä keskustan elinvoimaisuuden kannalta, mistä hyvänä esimerkkinä on LUX Helsingin kaltaiset tapahtumat. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa tämän ja toteaa, että erityisesti erilaiset ulkoilmatapahtumat tuovat ihmisiä yhteen ja luovat positiivisia kohtaamisia eri väestöryhmien välille, mihin perustuen myös eri ikäisten lasten ja nuorten sekä perheiden huomioiminen tapahtumien kohderyhminä on tärkeää. Kulttuuritapahtumien saavutettavuutta voitaisiin parantaa kokeilemalla esimerkiksi teatterin, oopperan, baletin ja konserttien suoratoistoa isolta ruudulta kaupunkilaisille ulkoilmatapahtumana. Lisäksi olisi hyvä rakentaa matala, yksinkertainen lava kunta-laisten omaehtoista kulttuuria, muun muassa tanssi-, sirkus- ja musiikkiesityksiä varten. Lisäksi tulisi pohtia myös pienempiä ja kevyesti toteutettavia ratkaisuja, kuten viljelylaatikoita ja sähkökaappien maalauksia, jotka osaltaan monipuolistaisivat ja värittäisivät kaupunkitilaa tarjoten myös perheen pienemmille mahdollisuuden ihmettelylle ja ihastelulle.

Tällä hetkellä esimerkiksi Savoy-teatteri, ja sen osana Espan lava huomioi lapset, nuoret ja lapsiperheet tarjonnassaan, vaikka se ei olekaan toiminnan ydinkohderyhmä. Erityisesti Espan lavan maksuton alle 12-vuotiaille suunnattu runsas ohjelma toimii myös miljöönensä helppouden puolesta lapsiperheille. Perheitä kiinnostaa myös taidepainotteisen perusopetuksen ja lukioiden esiintymiset Espan lavalla. Myös Savoy-teatterin ohjelmassa on vuosittain lastenkulttuuria esimerkiksi musiikin ja elokuvien muodossa.

Parhaimmillaan tapahtumat, taide, kulttuuri ja muut kohtaamisia mahdollistavat tilat ja ympäristöt luovat syitä saapua keskustaan, tuottavat kohtaamisia ja isoakin ruuhkahuippuja ehkäisten siten myös segregatiota. Kaupungin omien sekä kaupungin tukemien ja mahdollistamien tapahtumien ja kulttuuripalvelujen lisäksi merkittävä osa tapahtuma- ja

kulttuuritarjonnasta on alan yksityisten yhteisöjen ja kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa, jonka helpottaminen on kaupungin elävöittämissä kannalta tärkeä tavoite.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo tärkeäksi, että kaupungin tapahtuma-, taide- ja kulttuurimyönteistä toimintakulttuuria vahvistetaan entisestään, ylläpidetään ja kehitetään sallivaa ja mahdollisuuksia tunnistava palveluasennetta kaupunkilaisten ja kumppanien kanssa sekä kehitetään kaupungin omia palveluja asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa huomioiden myös lapset, nuoret ja perheet. Lisäksi lautakunta toteaa, ettei kaikkia tapahtumia ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista tuoda ydinkeskustaan, sillä samanaikaisesti kaupungin tulee elävöittää kaupunginosia ympäri Helsinkiä ja tämän tasapainon löytäminen on tärkeää.

Yhteenveto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toivoo aloitteen etenevän konkreettisiin toimenpiteisiin yhteistyössä kaupunkiympäristölautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa, minkä lisäksi lautakunta esittää toimeksiantona HELY-työryhmälle pohtia konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan keskeiset toimijat keskusta-alueella aloitteen kohderyhmän osalta ovat keskustakirjasto Oodi, Rikhardinkadunkirjasto, kaupunginmuseo ja sen yhteydessä toimiva Lasten kaupunki sekä lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo. Näiden lisäksi keskusta-alueella on muitakin toimialan ylläpitämiä paikkoja, kuten ulkokuntosaleja, kumppanitoimijoina erityisesti taide- ja kulttuurilaitoksia ja lisäksi alueella toimii aktiivisesti kaupungin jalkautuva ja etsivä nuorisotyö.

Olennaista keskustan kehittämisessä aloitteessa esitetyn kohderyhmän näkökulmasta on huolellisesti osallistaa heitä suunnitteluun sekä aidosti kuulla heidän tarpeensa ja toiveensa. Lisäksi nuoret on tärkeää huomioida omana kohderyhmänään niin infrarakentamisen kuin tapahtumatuotannon osalta, samoin kuin eri-ikäiset lapset ja heidän tarpeensa.

Infrarakentamisen luo mahdollisuuksia, minkä lisäksi on tärkeä vahvistaa tapahtuma-, taide- ja kulttuurimyönteistä toimintakulttuuria. Annantalon ja sen etupiha-alueen hyödyntäminen nimenomaan lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta olisi tärkeää. Mahdollisten uusien ulkokuntosalien toteuttamista keskustaan on todellisen käyttäjätarpeen näkökulmasta syytä harkita. Keskustan, ja koko Helsingin, kävelyympäristön kehittäminen fyysisistä aktiivisuutta ja leikkiä lisääväksi on suositeltavaa lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta.

Keskustaa kehitettäessä lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta on tärkeä pohtia ja selvittää juurisyitä, minkä takia keskustaan ei tällä hetkellä tulla, miten kohderyhmä kokee keskustan ja mitä he siltä odottavat. Lisäksi osana kohderyhmän osallistamista on tärkeä selvittää, mitä keskustalta toivotaan jatkossa ja mikä saisi heidät tulemaan keskustaan ja sen jälkeen ottaa heidät mukaan suunnittelun eri vaiheisiin, kuten esimerkiksi Rikhardinkadun kirjaston osalta on tehty. Selvittämällä tarkemmin syitä sekä osallistamalla kohderyhmiä voidaan paremmin löytää ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Nina Miettinen: Lisäys kappaleeseen 19 ennen viimeistä virkettä:

"Kulttuuritapahtumien saavutettavuutta voisikin parantaa kokeilemalla esimerkiksi teatterin, oopperan, baletin ja konserttien suoratoistoa isolta ruudulta kaupunkilaisille ulkoilmatapahtumana."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Nina Miettisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Nina Miettinen: Korvataan kappaleen 14 pingistä käsittelevät 2 virkettä seuraavalla: "Pingiksen pelaamista voidaan helpottaa sijoittamalla pingispöytiä siten, että pingisvälineitä on mahdollista käydä lainaamassa läheisestä kirjastosta tai vastaavasta paikasta."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Vastaehdotus 3:

Hilkka Ahde: Kappaleen 19 toiseksi viimeiseksi virkkeeksi lisätään:

Lisäksi olisi hyvä rakentaa matala, yksinkertainen lava kuntalaisten omaehtoista kulttuuria, muun muassa tanssi-, sirkus- ja musiikkiesityksiä varten.

Kannattaja: Mahad Ahmed

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Hilkka Ahteen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 4:

Heimo Laaksonen: Poistetaan kappaleesta 14 pingistä koskevat kaksi virkettä.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Äänestettiin ensin Heimo Laaksosen vastaehdotuksesta 4 esittelijän ehdotusta vastaan ja tämän jälkeen erikseen Nina Miettisen vastaehdotuksesta 2.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Heimo Laaksosen vastaehdotuksen 4 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 3

Anna Karhumaa, Esa Korkia-aho, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 10

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Lukas Korpelainen, Heimo Laaksonen, Nina Miettinen, Kimmo Niemelä, Dani Niskanen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Heimo Laaksosen vastaehdotuksen 4 äänin 3 - 10.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Nina Miettisen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Anna Karhumaa, Esa Korkia-aho, Heimo Laaksonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Lukas Korpelainen, Nina Miettinen, Kimmo Niemelä, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Nina Miettisen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5 - 8.

28.05.2024 Pöydälle

02.09.2024

Asia/10

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi